

Checklista och viktiga förhållningsregler vid etablering av naturum

Planering. En huvudman ska utses och ska redovisa en detaljerad plan för information och naturvägledning i det aktuella området eller ämnet. Ett beslutsunderlag för ett nytt naturum ska även innehålla en bedömning av kostnader för investering och drift samt hur dessa ska finansieras.

Lokalisering. Ett naturum ska i första hand ligga i eller i nära anslutning till attraktiva naturområden av högt värde för naturvård och friluftsliv, som nationalparker, välbesökta naturreservat och nationalstadsparker. Naturum kan i vissa fall även behandla en större trakt, en region, ett län eller en naturtyp – men bör ligga nära besöksvärd natur.

Lokal förankring. Vid beslut om nya naturum ska beaktas hur en naturumetablering kan bidra till lokal utveckling och därigenom även bidra till ökad acceptans för naturvård och områdesskydd. Etablering av naturum ska inkludera en lokal process och samverkan.

Möjligheter utanför naturum. Ett naturum och dess nära omgivning ska ha ett högt besöksvärde även när naturum är obemannat. Vid lokaliseringen ska möjligheterna beaktas att i anslutning till naturum ta vara på eller utveckla attraktiva och lättillgängliga målpunkter, exempelvis naturstigar eller annan naturvägledning utomhus.

Besöksfrekvens. Även det förväntade besökstalet ska beaktas vid lokaliseringen. Ett kommande naturum ska ha ett besökstal som huvudmannen bedömer är tillräckligt stort utifrån områdets förutsättningar.

Samverkan. Möjligheter till samverkan på platsen ska tas tillvara, såväl med områdets förvaltning som privata aktörer. I de fall när naturum är samlokaliserat med andra verksamheter, ska naturum ha en tydlig egen identitet och entré så att besökarna upplever att det är ett naturum de besöker.

Funktion och kvalitet. Ett naturum ska utgöra en attraktion i sig självt genom sin utformning och sitt innehåll, samtidigt som det bör förstärka platsens eller områdets värde och identitet.

Projektering och byggande. Innehåll i och design av utställning ska i ett tidigt skede samverka med utformning av byggnaden. Byggnaden och dess funktion ska anpassas till den kommande verksamheten. Tillgänglighet enligt gällande lagstiftning ska uppfyllas. Kommande personal ska tidigt involveras i arbetet och planeringsprocessen.

Utformning. Personalen har en central funktion. Lokalen bör utformas och anpassas för både mötet med besökaren och personalens behov. Placeringen av receptionen är en särskilt viktig faktor i sammanhanget. Utställningsytan ska vara minst 100 m². I eller i direkt anslutning till naturum bör finnas en samlingslokal för minst 25 personer.

Miljöanpassning. Utställning och byggnad ska vara miljöanpassade i material, drift och byggprocess.

Offentlig anläggning. Naturum ska som offentlig anläggning ha höga ambitioner och vara ett föredöme när det gäller kvalitet inom arkitektur, formgivning och design. Det gäller såväl naturumbyggnader som utställningar och anslutande mark. Ny arkitektur ska enligt regeringen berika och förnya den befintliga miljön men samtidigt utgå från den äldre bebyggelsens värden, de naturgivna förutsättningarna samt helhetsmiljön.